

РЕШЕНИЕ

№ 152

гр. Сливен, 29.09.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – СЛИВЕН, ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ** в публично заседание на двадесет и девети септември, през две
хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Надежда Н. Янакиева
Членове: Мартин Цв. Сандулов
Симеон Ил. Светославов

при участието на секретаря Нина Б. Кънчева
като разгледа докладваното от Надежда Н. Янакиева Въззивно гражданско
дело № 20212200500238 по описа за 2021 година

*Производството е въззивно и се движи по реда на чл. 258 и сл. от
ГПК.*

*Образувано е по две въззивни жалби против първоинстанционно
решение № 260213/26.03.2021г. по гр.д. № 3505/2019г. на СлРС, с което е
прогласена нищожността на договор за доброволна делба на недвижими
имоти, извършена на 19.04.2000г., вписана в службата по вписванията в гр.
Сливен с № 293, т. II вх. № 1052 от 20.04.2000г., партида № 48862, 10008,
41022, 38250, 4500, 36317, 32623, 36319, 48863, 45018, 36318, 20378, 23877,
като извършена без участието на всички сънаследници и са присъдени
разноските по делото.*

*Първата въззивна жалба е подадена от М. Т. С. и Д. Г. Д. –
ответници в първоинстанционното производство и с нея се атакува изцяло
цитираното решение като недопустимо.*

*Въззивниците заявяват, че за да постанови решението си, съдът е
приел че договорът за доброволна делба е нищожен, тъй като противоречи
на изискванията за разпределяне на наследството между всички съделители*

и е сключен без участието и съгласието на наследодателя на ииците. В подкрепа на този извод, съдът се позовава на представените по делото различни решения на Службата по земеделие - Сливен за признаване и възстановяване на собствеността на земеделските земи, предмет на делото. Обсъдил е и приложените решения на Сливенския районен и Окръжен съд по споровете за материално право, както и останалите писмени и гласни доказателства, като е и приел също, че нищожността на договора за доброволна делба следва да се разглежда в духа на разясненията на ВКС по ТР №1/2004 г., постановено по т. д. № 1/2004 г. По отношение на възражението на ответницата М.С. за придобИ.е на имота по давностно владение, съдът е приел, че същото е неоснователно, тъй като към датата на завеждане на исковата молба - 28.06.2019 г. не е бил изтекъл срокът по чл. 79 от ЗС за съответния вид владение.

Въззивниците считат, че решението на СлРС е недопустимо, поради което то следва да бъде обезсилено, а производството по него - прекратено.

Предявеният иск е с правно основание чл. 75, ал.2 от ЗС. С него се иска прогласяване нищожността на сключения на 19.04.2000 г. договор за доброволна делба без участието на всички сънаследници и по-конкретно на наследодателят на ииците. С оглед съществуващата задължителна съдебна практика на ВКС и наведените в исковата молба обстоятелства, може да се направи извода, че искът с правно основание чл. 75, ал.2 от ЗС има обуславящо значение по отношение на иска за делба, надлежните страни и задължителни необходими другари и други в производството. Освен това, разкрИ.ето на нищожността на делба, извършена без участие на надлежна страна, не е самоцелно. По тази причина, най-важно е да се установи правното положение на неучаствалия сънаследник, поради което най-напред следва да се отговори на въпроса дали неучаствалият има права в общата вещ.

Изхождайки от тази концепция тези въззивници развиват детайлни съображения относно правния интерес на ииците. Заявяват, че твърдението на едно лице, че без него е извършена делба, предполага то да се легитимира като такова и да докаже материалното си право, че е участник в съсобствеността. Доказването на това положение следва да стане в исково производство, в което да се изясни дали претендиращото

права лице действително е участник в съсобствеността. В това производство ще се релевира и нищожността по чл. 75, ал. 2 ЗН. Освен това, прогласяване нищожността на делба по смисъла на чл.75, ал.2 ЗН не би могло да се извърши без в това производство да участват всички страни, които не са участвали в делбеното производство. По тази причина, както се посочи и по-горе, предявеният самостоятелен иск е недопустим, поради липса на правен интерес, когато може да бъде предявен конститутивния иск за делба или иск за собственост, където ищецът ще релевира и довода за нищожност.

Оттук извеждат заключението, че без обоснован извод относно това дали неучаствалото лице трябва или не трябва да участва в делбата, е невъзможно извършената без него делба да се прогласи за нищожна. След като ищците не са претендирали правата си по друг иск за защита, то настоящото производство се явява недопустимо и предявеният иск не е следвало да се разглежда по същество, а е следвало производството по делото да се прекрати.

На следващо място въззивниците заявяват и че съдът по същество се е произнесъл по непредявен иск, като е приел, че наследодателят на ищците, респективно - ищците, са носители на материалното право, а този извод е необоснован. Доказателствата, които са приложени по делото, водят до обратния извод - че наследодателят на ищците не е бил собственик на земеделските земи, предмет на делбата. Това е така, тъй като с решението на Сливенския районен съд по гр. д. № 899/1994 г., потвърдено с решение на Сливенския окръжен съд по в. гр. д. № 1029/1995 г., съдът е приел за установено по отношение на И. Я. И. - наследодател на ищците, че само децата на М.М.Д. имат право на наследяване на възстановената земеделска земя на името на М.Д.. Възстановената собственост върху земеделските земи с решение № 191/29.04.1996 г., предмет на договора за доброволна делба, е възстановена само на дъщерите на М.Д., от чието име е било подадено и заявлението до Общинската поземлена комисия. Това е така, тъй като към момента на внасянето и в ТКЗС само последните са притежавали правото на собственост върху тях. Това им право не е било оспорено от наследодателя на ищците. По тази причина ищците не са участвали в доброволната делба на 19.04.2000 г., тъй като не са съсобственици.

В обобщение тези въззивници молят въззивния съд да обезсили като недопустимо атакуваното решение и да прекрати производството, също като недопустимо.

Претендира разноси за двете инстанции.

Във въззивната жалба не са направени нови доказателствени или други процесуални искания.

В срока по чл. 263 ал. 1 от ГПК въззиваемата страна е подала писмен отговор на тази въззивна жалба, с който я оспорва като неоснователна и иска потвърждаване на обжалваното решение като правилно и законосъобразно. Развива подробни доводи, с които оборва релевираните с въззивната жалба оплаквания, като заявява, че са неоснователни твърденията за недопустимост на иска, съответно – на постановеното решение. Твърди, че е неоснователен и доводът, че за ииците не съществува правен интерес от предявяване на иск по чл.75, ал.2 от ЗН. Тълкувателно решение № 3/19.12.2013 год. по т.д.№3/2013 г. ОСГК разяснява въпроса за допустимостта за самостоятелно предявяване на иска по чл.75, ал.2 от ЗН. В т. 1 на това ТР е прието, че правен интерес за самостоятелно предявяване на иск по чл.75, ал.2 от ЗН съществува, тъй като иицеът може да Ж.е да запази съсобствеността върху делбения имот и да не Ж.е сам да предявява иск за делба, т.е. правният му интерес може да се изразява в запазване на съсобствеността и поради това защитата на този правен интерес се състои само в анулиране на делбата, извършена без негово участие. Това пък се постига именно с иска по чл.75, ал.2 от ЗН. Според приетите постановки на ОСГК, следва да се признае правото на неучаствалия в делбата съсобственик да установи нищожността на тази делба по съдебен ред в самостоятелно исково производство. Така, в случая, наследодателят на ииците, като син на М.М.Д., е носител на същите материални права каквито имат и останалите нейни наследници. Освен това наследодателят на ииците има и материални права по наследство от баща си Я.И. Д., който към датата на нейната смърт е бил неин съпруг, а след смъртта и и неин наследник.

С оглед гореизложеното въззиваемите молят окръжния съд да потвърди обжалваното решение на СлРС като правилно и законосъобразно

и да отхвърли подадената въззивна жалба като неоснователна.

Няма заявена претенция за разноси за тази инстанция.

Няма направени нови доказателствени или други процесуални искания.

В същия срок не е подадена насрещна въззивна жалба на първата въззивна жалба.

Втората въззивна жалба е подадена от АТ. Г. П. и Ж. Г. СЛ. - ответници в първоинстанционното производство и с нея се атакува изцяло цитираното решение като недопустимо, евентуално- неправилно.

Тези въззивници считат, че е налице грешка в изводите на СлРС като не е взето под внимание, че всички земи са по преписка № 09375. Въпросната преписка е предмет на гр. дело 899 / 1994г., като в Решение № 100 от 08.06.1995г. Сливенски районен съд, гражданско отделение е записано, че настина М.М.Д., починала на 27.06.1967г., е сключила брак /втори/ за нея с ЯНК. ИВ. ЯНК.. В емлячния регистър от 1930г. на името на М.К.А. /М.Д./ е записана земеделска земя в размер на 49.8 дка. Изрично е посочено, че тези земи са били на първия съпруг на М.А. - К.А.. Тези земи са обработвани от семейството на М.Д. и през 1945г. част от тях са внесени в ТКЗС от втория ѝ съпруг Я.И. Д. - тъй като тази част от тях, която не е внесена от Я.И. Д., е подарена на дъщерите на М.Д. при сключване от тяхна страна на бракове. Всяка една от дъщерите на М.Д. са получили от баща си К.А. по 10 дка земя. Тези твърдения са потвърдени от свидетелите разпитани по делото и от писмените доказателства и са приети като конкретни, безпротиворечиви, взаимно се допълват и кореспондират със събраните по делото писмени доказателства. Неправилно съдът, без да разгледа и събере доказателства, въпреки приложените и приети като доказателство два броя съдебни решения, приема, че тези земи принадлежат на Я.И. Д., въпреки, че изрично е записано, че собственици на тези земи са били М.М.Д. и дъщерите ѝ Н.К., Ж.К. и З.К. - като наследници на К.А. Д. и правото на възстановяване съгласно чл. 10 ал. 1 от ЗСПЗЗ принадлежи на тях.

По-нататък въззивниците заявяват, че още с отговора на исковата молба са направили възражение за липса на активна легитимация от воденето на иск по чл. 75 ал. 2 от ЗН. Доброволната делба е договор,

съдържанието на който се определя свободно от волята на страните. За недвижими имоти, за да има сила, трябва да бъде извършена писмено и подписите на участващите в нея лица да бъдат удостоверение по нотариален ред и да бъде вписана. При извършването на нотариалната заверка е необходимо наследниците да представят удостоверения от общината за смъртта на наследодателя и за неговите наследници. Тези данни са необходими, за да може нотариуса, съгласно чл. 574 ГПК, да провери дали в делбата участват всички наследници. В случая това е спазено и въззивниците считат процесната делба за действителна. Погрешно първоинстанционният съд приема, че производството е делба на наследство на М.Д., а не както посочват - на земите, оставени на дъщерите на М.Д. от първия им брак с К.А.. Не може да се иска обявяване на делба за нищожна, когато след открИ.е на наследството наследниците на дъщерите на М.Д. са придобили имотите по давност и към този момент не е налице наследствена общност в която да участват въззиваемите и респективно наследствена общност, която да се дели.

Също така въззивниците считат, че е налице пропуск в събирането и разглеждането на всички релевантни обстоятелства, както и всички относими и необходими доказателства от страна на съда и това е довело до пряк резултат - допуснати от съда процесуални нарушения. Считат, че е налице непълен доклад по делото, което се отразява на фактическата страна на спора, не е посочено в пълнота кои обстоятелства се признават и кои не се нуждаят от доказване, не е дадено и указание за кои от твърдените факти страните не сочат доказателства. Отделно решението се основава на факти, които не са посочени в доклада и съдът не е основал решението си на обстоятелства, които е обявил за нуждаещи се от доказване.

По-нататък в изложението въззивниците отново се позовават на недопустимост на иска въобще. Твърдят, че за да е налице основание за предявяване на иск по чл. 75 ал.2 от ЗН, освен качеството на наследници е необходимо и да се изследва кои са собствениците на тези земи. Считат, че това следва да се извърши в отделно производство и след доказването от страна на ииците на това качество, те могат да имат право на самостоятелния иск по чл. 76 ал.2 от ЗН с който да прогласят делбата за

нищожна. Решението по така предявения иск ще се ползва със силата на пресъдено нещо и ще внесе яснота и безпорност в бъдещите отношения на участниците в съсобствеността по повод на упражняване права на всеки един от тях върху съсобственото имущество. В случая обаче е възникнал въпросът дали това решение ще внесе такава яснота и безпорност при условие, че не е доказана собствеността по безпорен начин, изминали са 21 години, а дори и делбата да е нищожна въззивниците са собственици, получили процесните земи по наследство от тяхната майка или на основание давностното владение, което са упражнявали до този момент. Считата, че не те следва да доказват, че са собственици, а ищците, които просто твърдят това.

По-нататък въззивниците заявяват, че правото да се предяви съответният иск възниква при наличие на правен интерес, тъй като разкриването на нищожността на делба, извършена без участие на надлежна страна, не е самоцелно, а е с оглед установяване правното положение на неучаствалия сънаследник, поради което най-напред следва да се отговори на въпроса дали неучаствалият има права в общата вещ, а последицата от евентуалното положително установяване ще бъде и признаване на нищожността по чл. 75, ал. 2 ЗН. Следователно, без обоснован извод относно това дали неучаствалото лице трябва или не трябва да участва в делбата, е невъзможно извършената без него делба да се прогласи за нищожна. Изясняването на тези въпроси не може да стане по обратния ред, поради което самостоятелното предявяване на иска е недопустимо. Оттук следва, че като недопустимо решението на първоинстанционния съд следва да се обезсили, а производството по делото - да се прекрати.

Също така въззивниците сочат, че като защитно средство са въвели възражение, че са собственици по давност на земите, възстановени с решение на поземлената комисия. Изхождайки от предмета на предявения иск, районният съд е приел, че въпросът за евентуалното придобиване на възстановените имоти по давност от някои от наследниците на общия наследодател е извън правнорелевантните за основателността на исковата претенция, като дори не го е и коментирал обстойно - в рамките на това производство съдът не решава въпроса за правото на собственост върху имотите. По отношение на наведените твърдения за допусната грешка в

посочването на Ж. М. като участник в делбата, то тази делба не може да бъде оспорвана поради грешка. Самата делба като извършена извън съда, представлява договор и поради това в този случай тя е подчинена на режима на гражданскоправните сделки и не може да се обоснове нищожност на основание този порок.

С оглед всичко изложено тези въззивници молят въззивния съд да обезсили обжалваното решение като недопустимо и да прекратите производството, а ако счете, че не е налице основание за прекратяване на производството, а първоинстанционното решение е валидно и допустимо – да го отмени изцяло като неправилно и реши спора по същество.

Няма заявена претенция за разноски.

Във втората въззивна жалба също няма направени нови доказателствени или други процесуални искания за въззивната фаза на производството.

В срока по чл. 263 ал. 1 от ГПК въззиваемата страна е подала писмен отговор на втората въззивна жалба, с който я оспорва като неоснователна и иска потвърждаване на обжалваното решение като правилно и законосъобразно. Развива подробни доводи, с които оборва релевираните с въззивната жалба оплаквания, като заявява, че са неоснователни твърденията за недопустимост на иска, съответно – на постановеното решение. Твърди, че е неоснователен и доводът, че за ищците не съществува правен интерес от предявяване на иск по чл.75, ал.2 от ЗН. Тълкувателно решение № 3/19.12.2013 год. по т.д.№3/2013 г. ОСГК разяснява въпроса за допустимостта за самостоятелно предявяване на иска по чл.75, ал.2 от ЗН. В т. 1 на това ТР е прието, че правен интерес за самостоятелно предявяване на иск по чл.75, ал.2 от ЗН съществува, тъй като ищецът може да Ж.е да запази съсобствеността върху делбения имот и да не Ж.е сам да предявява иск за делба, т.е. правният му интерес може да се изразява в запазване на съсобствеността и поради това защитата на този правен интерес се състои само в анулиране на делбата, извършена без негово участие. Това пък се постига именно с иска по чл.75, ал.2 от ЗН. Според приетите постановки на ОСГК, следва да се признае правото на неучаствалия в делбата съсобственик да установи нищожността на тази

делба по съдебен ред в самостоятелно исково производство. Така, в случая, наследодателят на ииците, като син на М.М.Д., е носител на същите материални права каквито имат и останалите нейни наследници. Освен това наследодателят на ииците има и материални права по наследство от баща си Я.И. Д., който към датата на нейната смърт е бил неин съпруг, а след смъртта и и неин наследник.

Въззиваемите считат, че направеното с въззивната жалба твърдение, че по несъмнен начин не било доказано кои са били собствениците на имотите, предмет на доброволната делба, също не отговаря на събраните по делото доказателства. Решение №191/29.04.1996 г. на ПК гр. Сливен, което страните по доброволната делба са ползвали за доказване правото си на собственост, изрично посочва, че тези земи са на наследниците на М.Д., к о и л и ъ а с а наследници посочва Закона за наследството, а в случая това са нейният съпруг и нейните деца. Жалбоподателите и изобищо всички ответници по делото пред Р С /чрез техните праводатели/, са участвали в производството по издаването на решение №191/29.04.1996 г. на ПК гр.Сливен и ако не са били доволни от него са могли да го обжалват. Тогава това те не са направили като са го приели за правилно и законосъобразно. Въззиваемите считат, че след влизането в законна сила на решението на ПК за участвалите в производството по издаването му и за техните наследници, то има сила на присъдено нещо, а първоинстанционният съд в мотивите си правилно и съобразено със събраните доказателства и материалния закон е посочил защо никой от ответниците не е придобил правото на собственост по давност върху процесиите земеделски земи.

С оглед гореизложеното въззиваемите молят окръжния съд да потвърди обжалваното решение на СлРС като правилно и законосъобразно и да отхвърли подадената въззивна жалба като неоснователна.

Няма заявена претенция за разноски за тази инстанция.

Няма направени нови доказателствени или други процесуални искания.

В същия срок не е подадена насрещна въззивна жалба на втората въззивна жалба.

В хода на производството е настъпило правопримство, като ответницата Н. Г. ИВ. е починала на 12.04.2021г. и съдът надлежно е конституирал като въззиваеми в тази инстанция нейните наследници – дъщерите ѝ С. ИВ. Й. и СТ. ИВ. СТ..

В с.з., въззивници пор. №№ 1 и 3, редовно призовани, не се явяват и не се представляват.

В с.з., въззивници пор. №№ 2 и 4, редовно призовани, не се явяват лично, за тях се явява процесуален представител по пълномощие по чл. 32 т. 1 от ГПК, който поддържа въззивната жалба подадена от тях и моли съда да я уважи. Претендира разноски.

В с.з., въззиваеми пор. №№ 5 и 6, редовно призовани, не се явяват лично, за тях се явява процесуален представител по пълномощие по чл. 32 т. 1 от ГПК, който оспорва въззивните жалби и моли съда да я уважи. Претендира разноски за платено възнаграждение за особен представител.

В с.з. въззиваем пор. № 9, редовно призован чрез особен представител не се явява и не се представлява, с писмена молба, подадена от особения представител същият заявява, че счита въззивната жалба за основателна и моли да бъде уважена, претендира разноски.

В с.з. въззиваема пор. № 23, редовно призована чрез особения си представител, не се явява, за нея се явява особения представител по чл. 47 ал. 6 от ГПК, който заявява, че счита въззивните жалби за основателни.

В с.з., въззиваеми пор. №№ 15 и 21 редовно призовани, се явяват лично и заявяват, че нямат становище, предоставят на съда да се произнесе съгласно приложимите норми.

В с.з., въззиваеми пор. №№ 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20 и 22, редовно призовани, не се явяват и не изпращат процесуални представители, за да изразят становища.

Въззивният съд намира въззивните жалби за редовни и допустими, отговарящи на изискванията на чл. 260 и чл. 261 от ГПК, същите са подадени в законовия срок, от процесуално легитимирани субекти, имащи правен интерес от обжалването, чрез постановилия атакувания акт

районен съд.

При извършване на служебна проверка по реда на чл. 269 от ГПК настоящата инстанция констатира, че обжалваното съдебно решение е валидно, и с оглед пълния обхват на обжалването – и допустимо.

При извършване на въззивния контрол за законосъобразност и правилност върху първоинстанционното решение, в рамките, поставени от двете въззивни жалби, настоящата инстанция, след преценка на събраните пред РС доказателства, намира, че обжалваното решение е и правилно, поради което следва да бъде потвърдено.

Изложениите в двете въззивни жалби оплаквания са като цяло неоснователни и доколкото и с двете се обжалва изцяло съдебният акт с допълващи се доводи, настоящата инстанция ще ги разгледа, обсъди и постанови общо по двете.

Въведеното с всяка от въззивните жалби оплакване относно недопустимостта на активно субективно съединените иски по чл. 75 ал. 2 от ЗН, водеща до недопустимост и на постановеното по тях решение, въззивният състав счита за неоснователно, тъй като с ТР № 3 от 19.12.2013 г. на ВКС по т. д. № 3/2013 г. ОСГК е прието, че е допустимо искът за установяване нищожност на договор за доброволна делба по смисъла на чл. 75, ал. 2 ЗН да бъде предявен самостоятелно в отделно исково производство, като в мотивите за това разрешение е посочено, че неучаствалите в делбата съсобственици разполагат не само с правото да искат прекратяване на съсобствеността, но и с правото да продължат да ползват съсобственото имущество съобразно правата си, вкл. да извличат плодовете от съсобствената вещ, да ползват тази вещ /да си служат с нея/, да се разпореждат с дела си в полза на друг съсобственик или на трето лице по реда и при условията, при които законът допуска това.

Отделното възражение за липса на правен интерес за ищите да предявят исковете си без да са се легитимирали като собственици и да са доказали материалното си право, тоест - че са участници в съсобствеността, поради което установителните им иски и постановления по тях съдебен акт са недопусими, също е неоснователно. Според въззивниците доказването на това положение следвало да стане в

исково производство, в което да се изясни дали претендиращото права лице действително е участник в съсобствеността и в него да се релевира и нищожността по чл. 75 ал. 2 ЗН.

Въззивният съд счита, че нормата на чл. 75 ал. 2 от ЗН пределно ясно очертава кръга на легитимирани да предявят иска лица. Тази разпореда повелява, че когато делбата /на наследство/ е извършена без участието на някой от сънаследниците, тя е изцяло нищожна. Следователно достатъчно за активната процесуална легитимация на ищеца е да представи доказателства, че влиза в кръга на наследниците на лицето, чието наследство е било предмет на делба. Ако са настъпили някакви правоизключващи или правопрекратяващи факти, отнемащи му това качество, те са предмет на доказване в хода на производството, когато искът се предявява самостоятелно, а когато той е съединен с иск за собственост, за делба, за обезщетение за ползване на съсобствена вещь /или др./, въпросите, касаещи принадлежността на материалното право у този сънаследник, са такива по съществуването на спора и те обуславят основателността, а не допустимостта на иска.

В случая е безспорно, че двамата ищци, брат и сестра, са наследниците по закон на баща си И. Я. И., който от своя страна е един от наследниците по закон на общата с ответниците наследодателка М.М.Д. – неин син. Доколкото се цели установяване нищожност на договор за доброволна делба на имущество, представляващо „новооткрито наследство“ по смисъла на чл. 91а от ЗН на М.Д., то ищците разполагат с правото на иск по чл. 75 ал. 2 от ЗН.

Ищците изграждат основателността на претенциите си върху наследственото правоотношение, възникнало между тях и общата наследодателка М.Д., опосредено от техния баща, което е обосновавало и правото на последния да участва в договора за доброволна делба на недвижимите имоти, сключен на 19.04.2000г. между ответниците /лично или от праводателите на някои от тях/.

От своя страна ответниците, които също са наследници по закон на М.Д., противопоставят като правопогасяващ факт влязло в сила съдебно решение, с което считат, че съдът е приел за установено, че само децата на

М.М.Д. от първия ѝ съпруг К.А. Д. имат право на наследяване на възстановената земеделска земя на името на М.Д., а наследодателят на ииците И. Я. И. не е бил собственик на земеделските земи, предмет на делбата, понеже баща му Я.И. не ги е притежавал. Поради това той не е имал право да участва в делбата и договорът за доброволна делба не е нищожен по смисъла на чл. 75 ал. 2 от ЗН.

Установената хронология на събитията е следната:

Атакуваният договор за доброволна делба е сключен на 19.04.2000г.

М.М.Д. е починала на 27.06.1967г.

Първият ѝ брак е бил с К.А. Д., който е прекратен със смъртта му на 06.06.1927г.

От този брак са били родени три дъщери – Н.К. Г. – починала на 24.06.1988г., Ж.К. М., починала на 02.04.2000г. и З.К. Г.а, починала на 16.03.2000г. Ответниците са наследници на тези дъщери.

На 07.02.1927г. М.М.Д. е сключила брак с Я.И. Д. /който е имал дете от предходен брак – Стоила Драгнева, поч. 1988г./

От брака им се е родил един син – И. Я. И., починал през 2012г. Двамата иици са негови наследници – син и дъщеря.

Първият съпруг на М.Д. – К.А., е притежавал земеделски земи в землището на с. Злати Войвода и след смъртта му през 1927г., съгласно тогава действалия ЗН – чл. 21 ал. 3 и чл. 38 ал. 1, негови наследници с равни дялове /от по $\frac{1}{4}$ ид.ч./ останали съпругата и трите дъщери.

Съгласно емлячните регистри от 1930г., на името на М.К.А., по-късно - М.Д., били записани 49.8 дка земеделски земи и 12 дка гори, за които бе посочено, че са принадлежали на първия ѝ съпруг.

През 1945 г. вторият съпруг на М.Д. – Я.И. Д., внася от свое име в ТКЗС част от тези земи /по свидетелски показания другата част е била „давана“ на дъщерите при сключването на браковете им/, като е установено, че лично негови, или придобити по време на брака му с М.Д. земи сред тях не е имало.

Така, със заявление вх. № 09375 от 29.02.1992г., подадено до ПК-Сливен от бащата на двамата ищци – И. Я. И. като наследник на Я.И. Д., са заявени за възстановяване 21,200 дка земеделски земи –

нива 4 дка м. К.,

нива 3 дка м. Т.,

нива 4 дка м. К.,

нива 9 дка м. Й. и

лозя 2 дка м. Я. /както и 10 дка „оземлен“ 1947г., които никога не са били признавани за възстановяване и не се включват в спорния предмет/.

*Такова заявление до ПК-Сливен е подадено и от З. Г.а, като наследник на М.Д., с вх. № 16606 от 01.06.1992г., като с Протокол № 00033 от 07.12.1992г. ОСЗ-Сливен отказва да признае правото на възстановяване на собствеността с план за земеразделяне върху описани земеделски земи, с мотив, че **претенцията е уважена в преписка №09375** /по заявлението на И. Я./.*

*По-късно, с Протоколно решение № 117 от 10.04.1995г. по пр. №09375, ПК-Сливен е признала и определила за възстановяване правото на собственост върху земеделски земи с план за земеразделяне на 21.199 дка земеделски зеи /подробно изброени по вид, площ, категория, местност и напълно съвпадащи със заявените такива/, **на наследниците на Я.И. Д.***

Това станало причина за образуване на съдебно производство по реда на чл. 14 ал. 3 от ЗСПЗЗ и с решение № 1000 от 08.06.1995г. по гр.д.№ 899/94г. на СлРС било признато за установено по отношение на И. Я. И., че З.К. Г.а, Никола И. Д., Ж.К. М., АТ. Г. П., В. СТ. Г., Г. И. В.а, Т. И. Г. и Ж. Г. СЛ., като наследници на М.М.Д. /К.А./, поч. на 27.06.1967г., имат право на възстановяване на собствеността върху следните земеделски земи /съвпадащи изцяло със заявените от З. Г.а/:

6 дка м. П.б.

4 дка м. Т.

3 дка м. Бряста

3 дка м. К.

2 дка м. Я.

3 дка м. К.ч.

с план за земеразделяне в змелището на с. Злати войвода, общ. Сливен, за които е признато право на възстановяване на собствеността по преписка вх. № 09375/29.02.1992г. на ОбПК-Сливен на наследниците на Я.И. Д..

Това решение е оставено в сила с решение № 53 от 19.02.1996г. по в.гр.д. № 1029/95г. на СлОС.

В мотивите си съдилищата приемат, че процесните около 22 дка земеделски земи са били притежавани към момента на внасянето им в ТКЗС от М.Д. и дъщерите ѝ от първия ѝ брак, по наследство от техния съпруг и баща К.А., че внасянето им в ТКЗС от страна на втория съпруг на М.Д. и баща на заявителя Я. Д., не прави последния техен собственик, но че съгл. чл. 10 ал. 1 от ЗСПЗЗ правото на възстановяване на собствеността върху тези земи следва да се признае на Ж.К., на З.К. /живите дъщери на К.А./, на наследниците на починалата дъщеря Н. Г. и на наследниците на починалата М.М.Д..

Така, в изпълнение на съдебното решение, с протокол № 3453В от 04.06.1998г. на ОСЗ-Сливен за размера и категориите земеделски земи, е признато и определено за възстановяване на наследниците на М.М.Д. правото на собственост върху земеделски земи с план за земеразделяне в размер общо на 21.199 дка, описани подробно и напълно съвпадащи с тези по протокол №117 от 10.04.1995г., съответно – на тези по заявление №09375/92г. от И. Я. И..

След влизане в сила на плана за земеразделяне на с. Злати войвода, и въз основа на протокол № 3453В от 04.06.1998г. е издадено Решение на ОСЗ-Сливен № 191 от 29.04.1996г. по преписка по з. вх. № 09375/29.02.1992г., с което се възстановява правото на собственост на наследниците на М.М.Д., съгласно плана за земеразделяне върху 21, 199 дка земеделски земи –

3 дка овощна градина м. Г.

9 дка ниви м. Й.

9, 199 дка ниви м. К..

На 19.04.2000г. е сключен в писмена форма договор за доброволна делба **точно на тези имоти, описани в р. №191/29.04.1996г. на ОСЗ-Сливен** и обозначени съгласно влезлия в сила план за земеразделяне на с. Злати войвода, общ. Сливен.

Следва да се посочи, че за съда няма съмнение относно идентичността на спорния предмет, доколкото заявените по преписката, образувана по заявлението на З.К. Г.а са приети за идентични от ОСЗ-Сливен с тези, заявени по пр. № 09375/92г. от И. Я. И. и на това основание искането е отхвърлено, тъй като е уважено направеното от последния. Общият размер е един и същ и никъде не са посочвани други земи, извън тези, наследени от К.А.. По-нататък в административните актове са описани именно те, а описаните в решение № 191 /29.04.1996г. са съобразени с влезлия в сила план за земеразделяне. Съответно – предмет на атакувания договор са точно и само земеделските земи, включени в решението на ОСЗ-Сливен.

В договора за доброволна делба са участвали лица, които са част от наследниците на М.Д., наследниците на двете ѝ дъщери от брака с К.А. – Н. /поч. 1988г./ и З., /поч. 16.03-2000г./, както и третата им дъщеря – Ж., чрез пълномощник – сина си Й. Т. Г.. Видно от удостоверението за наследници обаче, Ж.К. М. е починала на 02.04.2000г. – 17 дена преди сключването на договора, което прекратява пълномощията на сина ѝ и от една страна клаузите, касаещи несъществуващия правен субект са нищожни, а от друга – е видно, че в такъв случай, в договора за доброволна делба не са участвали всички наследници на М.Д., тъй като от тези на починалата нейна дъщеря Ж. М., не са страни по договора двама от наследниците ѝ – децата ѝ М. Т. С. и Г. Т. Г. /които са сред ответниците в настоящото производство/.

Извън това е безспорно, че в този договор действително не са участвали всички наследници на М.М.Д., чието „новооткрито“ по см. на чл. 91а от ЗН наследство е било предмет на доброволната делба. В него е изрично посочено, че „съдоговорителите, като наследници на М.М.Д., сключват договор за доброволна делба“, но сред тях липсва синът на М.Д. от

втория ѝ брак – И. Я. И. /баща и наследодател на двамата ицици/.

Напълно несподелими са доводите на двете групи въззивници, че И. Я. няма права върху процесните имоти, тъй като той е син на втория съпруг на М.Д., а земеделските земи, върху които е признато правото на възстановяване на собствеността, са принадлежали на първия ѝ съпруг и това е довело до постановяване на влязъл в сила съдебен акт, с който се признавало, че само дъщерите на М.Д. имат право на наследяване на възстановената земеделска земя на името на М.Д..

Тази интерпретация на съдебните решения е неправилна, превратна и спекулативна, и не кореспондира изобщо нито с диспозитива на потвърдения акт на СлРС, нито с мотивите му.

Съдилищата единодушно признават, че земеделските земи, внесени от втория съпруг на М.Д. в ТКЗС през 1945 г. са били само нейна и на трите ѝ дъщери от брака ѝ с К.А. собственост, въз основа на наследяване по закон, настъпило през 1927г.

Оттук категорично и недвусмислено следва изводът, че правото на собственост се възстановява в патримониума на собственика, тоест – на посочените лица. Тук не следва да се коментира защо такова не е възстановявано на някоя от дъщерите-собственички /Ж. и З. са били живи до 2000г./ или наследниците на починалата през 1988г. от тях – Н..

Право на възстановяване на собствеността е имала и М.Д., на собствено наследствено основание, а доколкото към момента на признаването на това право, тя е била починала /още през 1967г./, то правото ѝ е преминало върху нейните наследници, съгласно действащия ЗН от 1949г. Така собствеността, принадлежала на М.Д. към момента на внасянето на земите в ТКЗС, следва да ѝ бъде възстановена, а тъй като признаването на това право по надлежен ред е извършено след нейната смърт – то следва да се признае на нейните наследници към 1967г., съгласно т. 2 от ТР № 1 от 4.11.1998 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 1/1998 г., ОСГК. Към него момент това са били трите ѝ дъщери от първия брак, синът ѝ от втория брак и преживелият втори съпруг Я. Д. /който е починал през 1980г./. Последният няма качеството на „последващ съпруг“ по см. на чл. 9а от ЗН, който е такъв, „сключил брак с наследодателя-собственик след

одържавяването на имотите или включването им в ТКЗС....“ , освен това от брака му с наследодателката има родено дете, тоест – той и впоследствие неговата наследница – дъщеря от предходен брак, не попадат в изключващото ги правило на чл. 9а от ЗН.

Със съдебните решения е отстранена незаконосъобразност, допусната от ОСЗ-Сливен, която първоначално е признала и определила право на възстановяване върху процесните земеделски земи на наследниците на Я.И. Д.. В спора за материалното право, проведен от гореизброените наследници на К.А. и М.Д. по чл. 14 ал. 3 от ЗСПЗЗ срещу И. Я. И., съдът е **признал на първите правото на възстановяване на собствеността** /както на лично основание, така и като наследници на М.Д./, **без да отрича правата на И. Я. И. в качеството му също на наследник на М.Д.** Съдът изрично и ясно е изложил мотивите си за това и е посочил точно на кого принадлежи правото по чл. 10 ал. 1 от ЗСПЗЗ – на Ж.К., на З.К., на наследниците на починалата дъщеря Н. Г. и на наследниците на починалата М.М.Д..

Точно в този смисъл – по отношение правата на М.Д. - са и постановените впоследствие протокол 03453В и Решение № 191 от 29.04.1996г. на ОСЗ-Сливен.

Следователно напълно безпочвено е твърдението на въззивниците-ответници, че съдът е изключил изцяло от съсобствеността И. Я. И. и той правилно не е участвал в договора за доброволна делба на възстановените на наследниците на М.Д. земеделски земи – съдът само е ограничил обема на правата му до признатия му от правната норма.

Поради това той, като наследник по закон от първа степен по права линия на М.Д., има право на собственост в съответния размер върху възстановеното ѝ имущество. Като не е участвал в договора и доброволната делба е извършена без него, тя се явява изцяло нищожна, съгласно разпоредбата на чл. 75 ал. 2 от ЗН.

Тук няма да се коментират евентуалните права на други лица – както се посочи вече, след смъртта ѝ през 1967г. М.Д. е оставила като наследник освен рождените си деца и преживял съпруг – Я. Д., починал през 1980г. и

неговите права са наследени не само от сина му от М.Д. – И. Я. /наследодателя на ииците/, но и от дъщеря му от предходен брак – Стоила Драгнева /поч. 1988г./, която не попада в санкцията на чл. 9а от ЗН, тъй като Я. Д. не е последващ съпруг на наследодателката и през 2000 г. е имала живи наследници – съпруг и две дъщери.

За уважаването на исковете на ииците е необходимо и достатъчно да легитимират само своя наследодател – възходящ по права линия, като сънаследник, неучаствал в делба на наследство, което е сторено и претенциите се явяват основателни и следва да бъдат уважени, като атакуваната доброволна делба, обективизирана в писмения договор от 19.04.2000г. бъде обявена за изцяло нищожна.

По повод оплакванията, релевирани с въззивните жалби, касаещи въведени възражения за придобивна давност от част от ответниците, следва да се посочи, че този въпрос е ирелевантен в настоящото производство по установителните искове по чл. 75 ал. 2 от ЗН. То има за предмет само установяване на обективния факт на неучастие в наследствената делба на сънаследник, което я прави *par excellence* изцяло нищожна. Това е единствената защита, до която ииците се домогват и повече права те не заявяват. В този смисъл е напълно безразлично дали правото на собственост вече изцяло принадлежи по силата на оригинален способ на някой или на всички ответници – то не е включено в предмета на търсената защита. Едва ако ииците заявят някакви свои субективни материални права и предявят осъдителни или конститутивни искове /или установителен, но с предмет правото на собственост/ – в съответното спорно производство може да им бъдат противопоставени материалните права на ответниците. Аналогично, ако последните бъдат възпрепятствани да упражняват своите права също могат да отрекат по надлежен ред конкуриращите ги претенции на ииците. Правото на собственост върху процесните имоти към настоящия момент не е предмет на съдебната защита, доколкото, както по-горе подробно бе изложено, искът по чл. 75 ал. 2 от ЗН има призната процесуална самостоятелност и с него се цели само установяване нищожността на правна сделка към момента на сключването ѝ.

Така, в обобщение – предявените искове се явяват доказани и

основателни и следва да бъдат уважени.

Щом правните изводи на двете инстанции съвпадат, въззивният съд намира, че въззивните жалби са неоснователни и следва да се оставят без уважение, а атакуваното с тях решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на процеса отговорността за разноски и за тази инстанция следва да бъде възложена на четиримата въззивници, които следва да понесат своите както са направени и заплатят на двамата въззиваеми-ици в първоинстанционното производство техните в размер на 300 лв. внесено възнаграждение за особен представител на въззиваемата ответница СТ. ИВ. СТ..

Ръководен от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА първоинстанционно решение № 260213/26.03.2021г. по гр.д. № 3505/2019г. на СлРС.

ОСЪЖДА Ж. Г. СЛ., АТ. Г. П., М. Т. С. и Д. Г. Д. да заплатят на ЯНК. ИВ. ЯНК. и М. ИВ. ИВ. направените разноски по делото за въззивното производство в размер на 300 лв.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКСРБ в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____